

Informace z kontrolní akce č. 10/09

Prostředky státního rozpočtu poskytnuté Garančnímu fondu obchodníků s cennými papíry a příspěvky vybírané od obchodníků s cennými papíry

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2010 pod číslem 10/09. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval Ing. Antonín Macháček.

Cílem kontrolní akce bylo prověřit hospodaření s prostředky státního rozpočtu poskytnutými Garančnímu fondu obchodníků s cennými papíry, činnost Ministerstva financí jako poskytovatele těchto prostředků a soulad výběru a použití příspěvků placených obchodníky s cennými papíry do Garančního fondu s právními předpisy.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2002 až 2009, v případě věcných souvislostí i období následující.

Kontrola byla prováděna v období od května do listopadu 2010.

Kontrolované osoby:

- Ministerstvo financí;
- Garanční fond obchodníků s cennými papíry.

I. Úvod

Ministerstvo financí (dále také „MF“) je podle ustanovení § 4 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ústředním orgánem státní správy mimo jiné pro státní rozpočet republiky, státní závěrečný účet republiky, státní pokladnu České republiky, finanční trh, ochranu zájmů spotřebitelů na finančním trhu s výjimkou výkonu dohledu nad finančním trhem v rozsahu působnosti České národní banky, dále pro finanční hospodaření, finanční kontrolu a hospodaření s majetkem státu.

Vůči Garančnímu fondu obchodníků s cennými papíry (dále také „Fond“) působilo MF ve dvou rovinách. Jednak plnilo povinnosti stanovené mu od 1. ledna 2001 do 30. dubna 2004 zákonem č. 591/1992 Sb.¹ a od 1. května 2004 zákonem č. 256/2004 Sb.², tj. jmenovat a odvolávat členy správní rady Fondu a schvalovat vydání statutu Fondu, jednak bylo poskytovatelem návratných finančních výpomocí (dále také „NFV“) a dotace, které Fond obdržel ze státního rozpočtu v letech 2002 až 2008.

Garanční fond obchodníků s cennými papíry vznikl na základě novely zákona č. 591/1992 Sb., k níž došlo vydáním zákona č. 362/2000 Sb.³, a to s účinností od 1. ledna 2001. Uvedenou novelizací vytvořila Česká republika podmínky pro splnění požadavku směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 97/9/ES ze dne 3. března 1997 o systémech pro

¹ Zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech.

² Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu.

³ Zákon č. 362/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

odškodnění investorů. Fond není státním fondem ve smyslu ustanovení § 28 zákona č. 218/2000 Sb.⁴ a nevztahují se na něj zvláštní předpisy o pojišťovnictví.

Úkolem Fondu je zabezpečovat záruční systém, ze kterého se vyplácejí náhrady zákazníkům obchodníka s cennými papíry (dále také „OCP“), který není schopen plnit své závazky vůči svým zákazníkům z důvodů přímo souvisejících s jeho finanční situací, a zejména vyplácet tyto náhrady.

Činnost Fondu byla do 30. dubna 2004 upravena zákonem č. 591/1992 Sb. a od 1. května 2004 je upravena zákonem č. 256/2004 Sb. Podrobnosti o činnosti a působnosti Fondu upravuje statut Fondu (dále jen „Statut“), který může správní rada Fondu vydat až po jeho schválení MF. Statutárním orgánem Fondu je pětičlenná správní rada, jejíž členy včetně předsedy a místopředsedy jmenuje a odvolává ministr financí.

Poznámka: Právní předpisy jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Ministerstvo financí

1.1 Plnění povinností dle zákona č. 591/1992 Sb., resp. dle zákona č. 256/2004 Sb.

MF nepostupovalo důsledně v souladu s ustanovením § 128 odst. 5 zákona č. 256/2004 Sb., když ministr financí jmenoval některé nové členy včetně místopředsedy správní rady Fondu s časovým odstupem od dvou do 27 měsíců po uplynutí funkčního období jejich předchůdců. MF tak nezabezpečilo, aby byl statutární orgán Fondu po celou dobu svého trvání tvořen zákonem požadovaným počtem členů.

První Statut byl po odsouhlasení MF vydán v roce 2001. Statut odsouhlasený v roce 2003 obsahoval místo konkrétně stanoveného způsobu investování peněžních prostředků Fondu ustanovení, že Fond „*může investovat peněžní prostředky bezpečným způsobem podle zákona a investiční směrnice schválené správní radou*“. O obsah zmiňované investiční směrnice se MF nezajímalo, a to ani při projednávání návrhu posledního Statutu v roce 2009, přestože tento dokument a jeho změny mohou ovlivnit výsledky hospodaření Fondu i jeho schopnost splácet NFV. MF nepožadovalo, aby se tento dokument stal nedílnou součástí Statutu, takže nenaplnilo ustanovení § 128 odst. 13, resp. 14 zákona č. 256/2004 Sb.

Návrhy rozpočtů Fondu na příslušný rok schvalovalo MF na základě statutů. Jejich plnění sledovalo prostřednictvím každoročně předkládaných návrhů rozpočtu Fondu, které obsahovaly i plnění rozpočtu za předchozí účetní období, dále prostřednictvím pravidelně předkládaných pololetních informací o postupu výplaty náhrad a o zajištění veškerých možných inkas použitelných pro postupné splácení NFV a prostřednictvím finančního vypořádání NFV a dotace.

Přestože všechny statuty odsouhlasené MF obsahovaly ustanovení, které Fondu ukládalo povinnost zajistit prostřednictvím auditorů ověření hospodaření za příslušný rok, MF předložení zpráv o ověření hospodaření nepožadovalo.

⁴ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

1.2 Činnost MF v souvislosti s poskytováním NFV a dotace Fondu

MF poskytlo Fondu v letech 2002 až 2004 NFV v celkové výši 1 138 000 000 Kč, a to na základě žádostí Fondu. S výjimkou roku 2002, kdy byla NFV poskytnuta z vládní rozpočtové rezervy, byly další NFV obsaženy ve schválených státních rozpočtech – v kapitole VPS⁵. Poskytování NFV a dotace se řídilo zákonem č. 218/2000 Sb.

Tabulka č. 1 – Přehled poskytnutých NFV

(v Kč)

NFV poskytnuté dne	Výše jednotlivých NFV	Poslední splátka dle splátkového kalendáře v roce
18. 12. 2002	1 000 000	2007
28. 7. 2003	195 633 000	2053
13. 10. 2003	554 367 000	2073
29. 4. 2004	387 000 000	2083
Celkem	1 138 000 000	

Zdroj: rozhodnutí MF o poskytnutí NFV.

MF v jednotlivých rozhodnutích o poskytnutí NFV nestanovilo žádné další podmínky použití NFV, které by umožnily provést účelnou a efektivní kontrolu použití těchto prostředků. Nestanovilo v nich ani sankce za případné nedodržení splátkových kalendářů.

V rozhodnutí o poskytnutí NFV ze dne 28. července 2003 MF nespécifikovalo účely, na které byly poskytnuté finanční prostředky určeny, přesně tak, jak bylo schváleno usnesením vlády České republiky č. 682 ze dne 9. července 2003, i když na toto usnesení rozhodnutí odkazovalo.

MF od Fondu neobdrželo a ani od něj nepožadovalo finanční vypořádání vztahů se státním rozpočtem za rok 2004 a 2005, přestože od 7. září 2004 byl i příjemce NFV dle novely zákona č. 218/2000 Sb. a vyhlášky č. 551/2004 Sb.⁶ povinen NFV s poskytovatelem vypořádat.

Fond ve svých žádostech dokládal a zdůvodňoval potřebu poskytnutí NFV, avšak z finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem za rok 2006, které obsahovalo i údaje z let 2004 a 2005, je zřejmé, že z NFV poskytnuté v roce 2003 ve výši 554 367 tis. Kč Fond použil pouze 11 905 tis. Kč a prostředky NFV z roku 2004 ve výši 387 000 tis. Kč nepoužil vůbec. Vzhledem k této skutečnosti a s ohledem na výši částek poskytovaných ze státního rozpočtu by mělo být poskytování NFV realizováno tak, aby finanční prostředky byly příjemcům NFV uvolňovány až v okamžiku jejich skutečné potřeby. Do té doby by měl s těmito prostředky hospodařit poskytovatel, tedy stát.

Fond předkládal MF pravidelné pololetní informace, které obsahovaly i údaje o skutečně vybraných příspěvcích od OCP (viz tabulka č. 3). Vyplývalo z nich, že vybírané příspěvky byly mnohonásobně vyšší oproti předpokladu, z něhož se vycházelo při zpracování návrhu splátkového kalendáře NFV. Tyto informace MF dostatečně nevyhodnotilo a nenavrholo Fondu vyšší splátky NFV.

Fond v roce 2006 navrhl MF, že při obdržení další tranše NFV ve výši 1,08 mld. Kč bude akceptovat úpravu splátkového kalendáře s proporcionálním navýšením ročních splátek tak, aby NFV v celkové výši 1 871 209 476 Kč splatil již v roce 2077. Fond požadovanou NFV

⁵ Kapitola státního rozpočtu *Všeobecná pokladní správa*.

⁶ Vyhláška č. 551/2004 Sb., kterou se stanoví zásady a termíny finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy nebo Národním fondem.

neobdržel, v roce 2008 mu však byla poskytnuta dotace ve výši 800 mil. Kč. V souvislosti s poskytnutím dotace, která na rozdíl od NFV není návratná, MF jednání o zkrácení splátkového kalendáře nevyvolalo.

MF v letech 2002 až 2004 neúčtovalo o pohledávkách vzniklých z poskytnutých NFV z kapitoly VPS podle zákona č. 563/1991 Sb.⁷ MF podle tohoto zákona neúčtovalo ani o splátkách NFV přijatých v letech 2004 až 2007.

1.3 Kontrolní činnost MF

MF jako poskytovatel NFV a dotace v období let 2002 až 2009 neprovedlo u Fondu kontrolu dle zákona č. 320/2001 Sb.⁸ Ke kontrole dalších oblastí hospodaření nebylo MF zákonem č. 591/1992 Sb. ani zákonem č. 256/2004 Sb. zmocněno. Kontrolu mohlo uskutečnit prostřednictvím svého zástupce ve správní radě a na základě Statutu, jehož vydání ze zákona schvaluje.

2. Garanční fond obchodníků s cennými papíry

Krátce po vzniku Fondu došlo ke krachu několika obchodníků s cennými papíry, přičemž odhadovaná výše pohledávek zákazníků těchto OCP za Fondem činila více než 2 300 000 tis. Kč. Protože zdroje Fondu pro poskytnutí náhrad zákazníkům těchto obchodníků se v té době pohybovaly v řádu milionů Kč za rok, požádal Fond stát o poskytnutí NFV. V letech 2002 až 2004 mu bylo postupně poskytnuto několik NFV v celkové výši 1 138 000 tis. Kč, přičemž poslední splátka NFV byla splátkovým kalendářem stanovena na rok 2083. Kromě NFV obdržel Fond ze státního rozpočtu v roce 2008 dotaci ve výši 800 000 tis. Kč.

V letech 2002 až 2009 vyplatil Fond náhrady v celkové výši 1 830 046 039 Kč, v tom z NFV a dotace 1 685 729 581 Kč a z vlastních prostředků 144 316 458 Kč. Do současnosti Fond vyplácel náhrady zákazníkům devíti bývalých OCP, přičemž evidoval celkem 24 021 přihlášek těchto zákazníků k Fondu. K 30. červnu 2010 činil závazek k nevypořádaným zákazníkům 88,2 mil. Kč.

2.1 Návratné finanční výpomoci

Pro NFV měl Fond zřízen samostatný bankovní účet *GFOCP – NFV*, pro jejich použití však běžně využíval i bankovní účet *GFOCP – provozní* a *GFOCP – příspěvkový*.

Fond o čerpání jednotlivých NFV neúčtoval na samostatných analytických účtech účtové skupiny 22 – *Účty v bankách*. Z tohoto důvodu nebylo možné přímo z účetnictví zjistit, co bylo z konkrétní NFV hrazeno.

Fond poskytnuté prostředky jednotlivých NFV sčítal a čerpal je průběžně od roku 2003 až do května roku 2008. O jejich použití vedl evidenci.

⁷ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

⁸ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

Tabulka č. 2 – Čerpání NFV

(v Kč)

Rok	Výše poskytnuté NFV	Použití NFV	Zůstatek NFV k 31. 12.
2002	1 000 000,00	0,00	1 000 000,00
2003	750 000 000,00	153 576 964,52	597 423 035,48
2004	387 000 000,00	63 316 777,36	921 106 258,12
2005	0,00	294 817 515,58	626 288 742,54
2006	- 387 000 000,00*	3 932 800,08	235 355 942,46
2007	387 000 000,00*	461 976 942,46	160 379 000,00
2008	0,00	160 379 000,00	0,00
Celkem	1 138 000 000,00	1 138 000 000,00	0,00

Zdroj: evidence čerpání NFV.

Pozn.: * V roce 2006 odvod finančnímu úřadu za porušení rozpočtové kázně; v roce 2007 vrácení prostředků po prominutí odvodu Ministerstvem financí.

Fond v letech 2002 a 2003 obdržené prostředky NFV nepoužil v plné výši v tom roce, ve kterém mu byly poskytnuty – v roce 2002 nepoužil prostředky ve výši 1 000 000 Kč a v roce 2003 ve výši 596 423 035,48 Kč.

Fond nepředložil MF finanční vypořádání NFV se státním rozpočtem za rok 2004 a 2005; (učinil tak až za rok 2006), čímž porušil ustanovení § 14 odst. 8 zákona č. 218/2000 Sb.

Ve finančním vypořádání NFV za rok 2006 uvedl Fond nesprávné údaje, když v něm k datu 31. prosince 2005 vykázal čerpání NFV o 10 412 529,09 Kč vyšší než v účetnictví a k datu 31. prosince 2006 vykázal čerpání NFV o 924 882,08 Kč nižší než v účetnictví. Rovněž ve finančním vypořádání NFV za rok 2007 uvedl Fond nesprávné údaje, když vykázal čerpání NFV o 479 183,54 Kč vyšší než v účetnictví. Toto finanční vypořádání předložil až k 31. březnu 2008, čímž porušil ustanovení § 9 vyhlášky č. 551/2004 Sb.

Fond také porušil rozhodnutí ministra financí ze dne 28. července 2003, neboť do použití části NFV poskytnuté výhradně na zpracování specifického případu jednoho OCP zahrnul i část vlastních provozních nákladů – v roce 2003 ve výši 1 726 658 Kč a v roce 2004 ve výši 4 191 530 Kč. Fond tím dle ustanovení § 3 zákona č. 218/2000 Sb. neoprávněně použil prostředky státního rozpočtu a podle ustanovení § 44 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb. porušil rozpočtovou kázeň.

2.2 Dotace

Fond v roce 2008 obdržel ze státního rozpočtu rozhodnutím ministra financí dotaci ve výši 800 000 tis. Kč určenou na výplatu náhrad i s příslušenstvím zákazníkům bývalých OCP. V evidenci dotace vykázal Fond použití celé poskytnuté částky.

Do použití dotace Fond zahrnul i částku 220 503,75 Kč, kterou vynaložil na úhradu provozních nákladů, jež nebyly náhradou ani příslušenstvím náhrady vyplácené zákazníkům bývalých OCP, čímž tyto prostředky státního rozpočtu použil neoprávněně a podle ustanovení § 44 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb. porušil rozpočtovou kázeň.

2.2.1 Účtování a vykazování v účetních výkazech

Nárok na dotaci Fond nezaúčtoval v souladu s účetními postupy (jak vyplývá z ustanovení § 36 zákona č. 563/1991 Sb.) ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 69 – *Provozní dotace*, ale ve prospěch účtu 959 v účtové skupině 95 – *Dlouhodobé bankovní úvěry*

a závazky. Tato skutečnost se pak promítla do účetní závěrky ke dni 31. prosince 2008 i do účetní závěrky ke dni 31. prosince 2009. Fond tedy nepostupoval v souladu s ustanovením § 4 odst. 8 zákona č. 563/1991 Sb., neboť v těchto účetních závěrkách nedodržel obsahové vymezení položky *Ostatní dlouhodobé závazky* (dle ustanovení § 20 odst. 7 vyhlášky č. 504/2002 Sb.). Uvedená položka nesprávně obsahovala i použitou část dotace ve výši 561 529 580,72 Kč, kterou Fond nezaúčtoval do výnosů.

Tím, že Fond vykazoval ve svých rozvahách neexistující závazek a ve výkazech zisku a ztráty podhodnotil své výnosy, nepostupoval v souladu s ustanovením § 8 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb. a jeho účetnictví nebylo správné.

2.3 Příspěvky od obchodníků s cennými papíry

V letech 2001 až 2009 vybral Fond na příspěvcích od OCP a od investičních společností celkem 551 637 775,83 Kč a za nesprávné nebo pozdní úhrady příspěvků ze strany OCP a investičních společností obdržel na pokutách vybraných prostřednictvím České národní banky za roky 2001 až 2009 celkem 17 780 000 Kč.

V důsledku změn příslušných ustanovení zákona č. 591/1992 Sb. a zákona č. 256/2004 Sb. se výrazně zvýšil objem příspěvků ročně zaplacených Fondem obchodníky s cennými papíry – viz tabulka č. 3.

Tabulka č. 3 – Předpokládaná a skutečná výše příspěvků (v mil. Kč)

Rok	Předpoklad výše příspěvků od obchodníků	Údaje o vybraných příspěvcích v pololetních informacích	Skutečně vybrané příspěvky od obchodníků
2002		6,9	5,2
2003	7,0	18,9	6,9
2004	7,4	27,9	18,9
2005	7,7	37,2	27,9
2006	8,1	95,0	37,2
2007	8,5	122,0	98,0
2008	8,9	123,0	121,8
2009	9,4	110,1*	125,3
2010	9,8		110,4
Celkem	66,8		551,6

Zdroj: návrh splátkového kalendáře, pololetní informace Fondu zasílané MF, hlavní knihy Fondu.

Pozn.: údaje v tabulce jsou zaokrouhleny; * údaj z výroční zprávy Fondu za rok 2009.

2.4 Náhrady zákazníkům zkrachovalých obchodníků s cennými papíry

Postup Fondu při přiznávání náhrad byl ověřován u tří případů zkrachovalých OCP. U vybraného vzorku dokumentace jejich zákazníků nebylo zjištěno porušení zákonných ustanovení.

Současně bylo zjištěno, že v případě poskytování náhrad zákazníkům největšího úpadce (OCP) se Fond potýkal s řadou problémů, které zapříčinily oddalování zahájení výplat náhrad; byly spojeny např.:

- s průběhem soudních sporů,
- s určením a oceněním zákaznického majetku,

- s tím, že správce konkursní podstaty nesplnil svoji zákonnou povinnost⁹ a nepředal Fondu podklady obsahující hromadné výpisy z účtů zákazníků OCP, ale předal je soudu, od kterého se je Fondu podařilo získat až v roce 2007. Přestože měl Fond k dispozici peněžní prostředky, které zhodnocoval ve svůj prospěch, nemohl je v dané době použít na výplatu náhrad.

V roce 2008 evidoval Fond od zákazníků tohoto úpadce celkem 10 653 žalob. Ke konci roku 2008 bylo dojednáno mimosoudní vyrovnání náhrad s dohodnutým splátkovým kalendářem u 8 146 zákazníků, na základě rozsudků soudů Fond vyplatil náhrady 1 353 zákazníkům a kromě toho zůstávalo nedořešeno 1 154 žalob zákazníků úpadce.

2.5 Ostatní běžná činnost Fondu

2.5.1 Externí služby

Fond při zadávání zakázek pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou členy správní rady Fondu na roky 2006, 2007 a 2008 nepostupoval podle zákona č. 40/2004 Sb.¹⁰, resp. zákona č. 137/2006 Sb.¹¹ Plnění této služby v každém roce přesahovalo v zákonech stanovený limit pro podlimitní veřejnou zakázku, avšak Fond, přestože byl veřejným zadavatelem, nevyhlásil zadávací řízení.

Fond v období od května 2007 do konce roku 2009 uhradil částku 952 000 Kč za poradenské služby v oblasti sledování vývoje legislativy týkající se nakládání s dotacemi a NFV včetně úpravy jejich finančního vypořádání, i když měl pro zabezpečení této činnosti vytvořeny podmínky jak personální, tak technické/softwarevé.

2.5.2 Účtování a vykazování v účetních výkazech

Podle ustanovení § 4 odst. 8 zákona č. 563/1991 Sb. jsou účetní jednotky povinny dodržovat při vedení účetnictví uspořádání, označování a obsahové vymezení položek v účetních výkazech stanovené v případě Fondu vyhláškou č. 504/2002 Sb. Kontrolou bylo zjištěno, že Fond:

- ve výkazu zisku a ztráty k 31. prosinci 2004 nedodržel obsahové vymezení položky *Ostatní služby* tím, že uvedená položka obsahovala i zálohu poskytnutou dodavateli za účetní služby pro rok 2005. Podle příslušných ustanovení vyhlášky č. 504/2002 Sb. tak Fond nadhodnotil položku výkazu zisku a ztráty *Ostatní služby* o 120 000 Kč a o stejnou částku podhodnotil ve výkazu rozvaha položku *Poskytnuté provozní zálohy*;
- ve výkazu zisku a ztráty nedodržel obsahové vymezení položek *Poskytnuté členské příspěvky*, *Ostatní sociální náklady* a *Mzdové náklady* tím, že uvedené položky obsahovaly i příspěvky na penzijní připojištění, příspěvky na životní pojištění a pojistné na motivační pojištění hrazené zaměstnavatelem, které měly být vykázány v položce *Ostatní sociální pojištění*. Podle vyhlášky č. 504/2002 Sb. nadhodnotil položky vymezené v ustanovení § 26, a to
 - *Poskytnuté členské příspěvky* k 31. prosinci 2002 o 11 200 Kč, 31. prosinci 2003 o 33 600 Kč, 31. prosinci 2004 o 97 498 Kč, 31. prosinci 2005 o 613 633 Kč a 31. prosinci 2006 o 619 877 Kč,
 - *Ostatní sociální náklady* k 31. prosinci 2007 o 1 125 128 Kč,
 - *Mzdové náklady* k 31. prosinci 2008 o 713 923 Kč a 31. prosinci 2009 o 754 372 Kč

a o stejné částky v příslušných výkazech zisku a ztráty podhodnotil položku *Ostatní sociální pojištění*;

⁹ § 81c odst. 12 zákona č. 591/1992 Sb.

¹⁰ Zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách.

¹¹ Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

- v účetní závěrce k 31. prosinci 2006 a k 31. prosinci 2007 ve výkazu zisku a ztráty nedodržel obsahové vymezení položky *Poskytnuté členské příspěvky*, neboť do této položky zahrnul i odměny členům správní rady Fondu, které měly být vykázány v položce *Mzdové náklady*. Tím Fond nadhodnotil položku *Poskytnuté členské příspěvky* k 31. prosinci 2006 o 276 500 Kč, k 31. prosinci 2007 o 240 000 Kč a o stejné částky podhodnotil položku *Mzdové náklady*.

Účetnictví Fondu tak nebylo v účetních obdobích let 2002 až 2009 správné, neboť Fond nepostupoval v souladu s ustanovením § 8 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb.

2.5.3 Odměňování členů správní rady

Fond uzavíral s členy správní rady smlouvy o výkonu funkce člena správní rady Fondu, přičemž v jednom případě tuto smlouvu uzavřel s osobou, která v té době nebyla jmenována do funkce člena správní rady. Za výkon funkce v období, kdy tato osoba nebyla do funkce jmenována, jí Fond neoprávněně vyplatil odměny v celkové výši 210 903 Kč. Neoprávněně vyplatil i odměny v úhrnné výši 32 700 Kč dalším dvěma osobám, které v dané době (rok 2007, rok 2009) nebyly členy správní rady Fondu.

2.5.4 Další zjištění

Fond nedodržel ustanovení svých statutů, protože nezajistil ověření hospodaření Fondu a vypracování zprávy o ověření hospodaření Fondu za roky 2002 až 2009.

2.6 Finanční investice

Fond opakovaně v různé výši investoval finanční prostředky formou depozitních vkladů. Např. v jednom případě použil finanční prostředky soustředěné na běžném účtu (NFV) v období od 27. prosince 2004 do 10. ledna 2005 ve výši 549 000 tis. Kč při úrokovém výnosu 2,24 % p. a. Investice byla uskutečněna mj. i z prostředků NFV ve výši 387 000 tis. Kč poskytnuté v roce 2004 na výplatu zákonných náhrad. Fond v průběhu roku 2004 poskytnuté prostředky nepoužil, protože k vyplácení náhrad neměl potřebné podklady. V tomto konkrétním případě provedl Fond investici za účelem zhodnocení dočasně volných peněžních prostředků, které mu byly poskytnuty ve formě NFV.

Vzhledem k tomu, že Fond o peněžních prostředcích z NFV neúčtoval na samostatných analytických účtech, nebylo možno vyčíslit, jak v průběhu sledovaného období zhodnocoval ve svůj prospěch nepoužité prostředky získané ze státního rozpočtu.

V září 2009 správní rada rozhodla připravit novou investiční směrnici, ale neschválila návrh na doplnění investiční strategie Fondu do novely Statutu. Jelikož se investiční strategie Fondu a nová investiční směrnice nestaly součástí návrhu novelizovaného Statutu, nemělo MF možnost se s nimi seznámit.

Fond investoval koncem roku 2009 prostřednictvím dvou investičních společností celkem 100 000 tis. Kč. V roce 2010 investoval další finanční prostředky prostřednictvím tří investičních společností. K 30. červnu 2010 činila celková takto investovaná částka 180 000 tis. Kč.

V případě úpadku investičních společností by Fondu u každé z těchto společností vznikla ztráta ve výši rozdílu celkové investované částky a částky pojištěné podle zákona č. 256/2004 Sb., tj. částky ve výši 90 % ze zákaznického majetku, nejvýše však ve výši částky odpovídající v českých korunách 20 tis. € u jednoho OCP, nepodařilo-li by se případný zbývající majetek úpadce zpeněžit.

II. Shrnutí a vyhodnocení

Ministerstvo financí

- v rozhodnutích o poskytnutí NFV dostatečně nespecifikovalo podmínky použití prostředků včetně jejich časového určení;
- nerealizovalo poskytování NFV tak, aby nedocházelo k uvolňování těchto prostředků v době, kdy jejich skutečná potřeba u příjemce nenastala;
- nepožadovalo, aby Fond splnil povinnost předložit finanční vypořádání vztahů se státním rozpočtem tak, jak stanovil zákon;
- nevyvolalo jednání o zkrácení splátkových kalendářů NFV, přestože mělo informace o skutečných příjmech Fondu;
- nezabezpečilo, aby byl statutární orgán Fondu po celou dobu svého trvání tvořen zákonem požadovaným počtem členů;
- nedodrželo ustanovení § 128 odst. 14 zákona č. 256/2004 Sb., neboť nezajistilo, aby se investiční směrnice stala součástí statutů, čímž se zbavilo možnosti ovlivňovat její obsah i chránit zájmy, které má u Fondu stát.

Garanční fond obchodníků s cennými papíry

- nevedl své účetnictví v letech 2002 až 2009 správně;
- porušil rozpočtovou kázeň tím, že použil část prostředků NFV ve výši 1,7 mil. Kč a 4,2 mil. Kč nikoliv na zpracování případu zkrachovalého OCP, ale na úhradu svých běžných nákladů;
- porušil ustanovení § 14 zákona č. 218/2000 Sb. tím, že nepředložil finanční vypořádání vztahů se státním rozpočtem poskytovateli (MF) za rok 2004 a 2005;
- nepostupoval při nákupu služeb v souladu s platným zákonem o veřejných zakázkách, přestože dle tohoto zákona je veřejným zadavatelem;
- vyplácel odměny za výkon funkce člena správní rady osobám, které v dané době nebyly do funkce jmenovány;
- žádal o poskytnutí NFV v době, kdy ji ještě nebyl schopen plně použít, a přijaté peněžní prostředky státního rozpočtu pak po dobu několika let zhodnocoval formou depozitních vkladů ve svůj prospěch;
- v rozporu se svými statuty nezabezpečil každoroční ověření svého hospodaření.